

Rassenproef biologische zomertarwe 2013: Laat en koud voorjaar staat goede opbrengst niet in de weg.

Lieven Delanote, Johan Rapol, Annelies Beeckman

Het voorbije jaar hebben een aantal Vlaamse molenaars uitdrukkelijk gevraagd naar Vlaamse biologische baktarwe. Hierdoor komt de teelt van biologische zomertarwe opnieuw in de belangstelling. Door een juiste rassenkeuze kan een goede kwaliteit geoogst worden.

Proefopzet

Er werden 9 rassen aangeboden voor deze rassenproef. Limagrain stelde van het ras Lavett biologisch zaaizaad beschikbaar. De overige rassen werden in niet-ontsmette vorm aangeleverd. De proef werd aangelegd in een blokkenproef met 4 parallellen.

Tabel 1: Verschillende rassen zomertarwe 2013

object	ras	zaadhuis	bio
1	Bombona	Sem-Partners	NCB
2	Epos	Lemaire-Deffontaines	NCB
3	Lavett	Limagrain-Clovis Matton	BIO
4	Leguan	SA Pinault	NCB
5	Olivart	Sem-Partners	NCB
6	Septima	Agri-obtentions	NCB
7	Specifik	Lemaire-Deffontaines	NCB
8	Triso	Sem-Partners	NCB
9	Tybalt	Limagrain-Clovis Matton	NCB

Teeltverloop

Het teeltverloop wordt weergegeven in tabel 1. Door het koude en natte voorjaar kon pas op 4 april worden gezaaid. Voor ploegen werd 25 m³ runderdrijfmest uitgereden. Er werd gezaaid aan 500 zaden/m². De omstandigheden bij zaai waren goed. Nadien volgde een koude en droge periode waarbij de gemiddelde opkomst (ongeveer 60 %) laag bleef. Lavett, Olivart en Tybalt hadden met respectievelijk 37, 41 en

25 % een zeer slechte opkomst. Voor de onkruidbestrijding werd er begin mei tweemaal agressief gewiedegd. Op 25 mei werd een laatste keer gewiedegd. Tegelijk werd klaver ondergezaaid. Het gewas stoelde sterk uit waardoor de lage opkomst werd gecompenseerd en er algemeen een goede bodembedekking was. Ook in juni en juli groeide het gewas vlot door. De ziektedruk bleef laag. Op het einde van de teelt werd in beperkte mate aardfusarium vastgesteld. Dit gaf geen aanleiding tot te hoge DON-waardes. Door onweer op 24 augustus en de daarbij horende overvloedige neerslag kon het graan pas worden geoogst op 29 augustus bij een vochtgehalte van 16 à 18 %. Het eiwitgehalte was met een gemiddelde van 9,7 % te laag voor een goede bakkwaliteit.

Bespreking rassen (tabellen 3 en 4)

Bombona (Sem-partners) maakt een fors gewas met een goede bodembedekking en lang stro. De opbrengst was met 7,4 ton/ha gemiddeld. Het hl-gewicht was het hoogste in deze proef. Het eiwitgehalte was gemiddeld maar een hoge Zeleny-index zorgt voor een zeer goede zeleny/eiwitverhouding. Samen met een hoog valgetal levert dit toch één van de betere bakwaarderingen op.

Epos (Lemaire-Deffontaines) had ook een goede opkomst en gewasontwikkeling, maar bedekt de bodem minder goed. Het stro is behoorlijke lang. Epos haalde een gemiddelde opbrengst (7,6 ton/ha). Het eiwitgehalte was vrij laag. De overige parameters voldoen aan de bakeisen.

Lavett (Limagrain-Clovis Matton) is het standaardras, maar kende dit jaar een zeer slechte opkomst. Deze slechte opkomst werd in grote mate gecompenseerd door een zeer sterke uitstoeling waardoor Lavett alsnog een zeer goede gewasontwikkeling kende. Het stro is lang. De korrelopbrengst was met 7,1 ton lager dan gemiddeld. Ook het eiwitgehalte bleef steken op het gemiddelde. De overige parameters voldoen ruim.

Leguan (SA Pinault) is een nieuw ras in proef. Het is een ras met opvallend brede lichtgroene bladeren. Door het kortere stro werd de gewasontwikkeling iets lager ingeschat. De grondbedekking was daarentegen superieur. Leguan was met 8,4 ton per hectare uitermate productief. Het hectolitergewicht is gemiddeld. Met een eiwitgehalte van slecht 8,9% (laagste waarde) en een lage zeleny-index voldoet Leguan niet als baktarwe.

Olivart (Sem-partners) had een slechte opkomst maar kon dit nog goed compenseren dankzij een goede uitstoeling. Olivart heeft een gedrongen groei met een iets mindere grondbedekking. Olivart is laatrijp en realiseert met 8 ton/ha een goede opbrengst. Net zoals in 2012 scoort Olivart voor eiwit vrij goed, maar komt veel te kort voor de zeleny-index.

Tabel 2 - Teeltverloop

proeflocatie	Proefhoeve Inagro vzw. afdeling biologische productie - Beitem	
proefplan		blokkenproef in 4 parallellen
grondbewerkingen	04-apr-13	ploegen
zaai	05-apr-13	combinatie rotoreg met pneumatische zaaimachine
zaaidichtheid		500 zaden/m ²
bemesting	04-apr-13	25 m ³ runderdrijfmest
voorteelt		wortelen
onkruidbestrijding	03-mei-13	wiedeggen
	07-mei-13	wiedeggen
	19-mei-13	wiedeggen + onderzaai witte klaver
gewasbescherming		nihil
oogst	29-aug-13	

Tabel 3 - Opkomst en gewasontwikkeling

object	ras	opkomst		gewasontwikkeling		grondbedekking		kleur		hoogte	
		%		23/jun		23/jun		23/jun		5/aug	
1	Bombona	61,7	b	7,0	bc	6,9	b	7,0	ab	106	a
2	Epos	62,0	b	6,9	c	7,0	b	7,0	ab	102	b
3	Lavett	37,0	e	7,8	a	7,1	b	7,1	ab	106	a
4	Leguan	61,8	b	6,1	de	7,9	a	5,0	c	86	d
5	Olivart	41,4	d	5,0	f	6,5	b	7,1	ab	88	c
6	Septima	66,4	a	6,0	e	7,0	b	6,5	b	80	f
7	Specifik	56,5	c	6,4	d	6,8	b	6,9	ab	81	ef
8	Triso	62,7	ab	7,3	b	7,1	b	6,5	b	101	b
9	Tybalt	24,7	f	5,9	e	6,8	b	7,4	a	83	de
Gemiddelde		52,7		6,5		7,0		6,7		93	
VC		3,45		1,59		6,24		6,42		1,85	
P-waarde		< 0,01**		< 0,01**		< 0,05*		< 0,01**		< 0,01**	

Tabel 4 - Opbrengst en bakkwaliteit

object	ras	korrelopbrengst		dkg	hl	bakkwaliteit								
		kg/ha				g		eiwit % ds	Zeleny	Zeleny/eiwit	Valgetal	DON (ppn)		
1	Bombona	7402	cd	44,1	b	77,9	a	9,5	bc	42	4,4	a	325	0,333
2	Epos	7610	bcd	40,2	d	76,7	b	9,3	bc	36	3,9	cd	317	0,294
3	Lavett	7090	de	39,1	de	77,6	a	9,8	b	41	4,2	b	289	0,293
4	Leguan	8392	a	40,2	d	76,2	bc	8,9	c	33	3,7	de	295	0,345
5	Olivart	7977	ab	42,4	c	75,7	c	9,8	b	25	2,5	h	157	0,243
6	Septima	8124	ab	39,5	de	76,4	b	10,8	a	37	3,4	f	305	0,557
7	Specifik	7101	de	41,8	c	77,4	a	10,5	a	42	4,0	bc	320	0,231
8	Triso	6603	e	38,6	e	75,6	c	9,2	bc	30	3,3	g	262	0,331
9	Tybalt	7795	bc	46,7	a	72,2	d	9,7	b	35	3,6	ef	321	0,255
Gemiddelde		7566		41,4		76,2		9,7		36	3,7		288	0,320
VC		4,57		2,13		0,59		2,01			3,58			
P-waarde		< 0,01**		< 0,01**		< 0,01**		< 0,01**			< 0,01**			
Streefwaarde voor bakkwaliteit						> 76		min 11%		≥ 36	≥ 3		≥ 220	< 1250 ppn

Met een valgetal ruim onder de 220 is het graan enkel nog geschikt voor voedertarwe.

Septima (Agri-Obtentions) vormt een kort gedrongen gewas met breed blad dat de bodem goed bedekt. De opbrengst (8,1 ton/ha) en de kwaliteit zijn zeer goed. Septima realiseerde het hoogste eiwitgehalte en haalt als enige ras quasi de baknorm. Ook de andere parameters zijn goed. Het hogere gehalte aan DON kan erop wijzen dat Septima iets gevoeliger is voor aarfusarium. De waarde blijft evenwel ruim binnen de norm.

Specifik (Lemaire-Deffontaines) is een korte zomertarwe met een meer open gewasstand. De opbrengst was met 7,1 ton laag maar de resultaten op de parameters van de bakkwaliteit wijzen in de richting van een superieure baktarwe.

Triso (Sem-Partners) is een groeikrchtig ras met een goede grondbedekking en vrij lang stro. Triso valt met 6,6 ton/ha tegen qua opbrengst. Triso voldoet ook niet inzake bakkwaliteit gezien, behalve het te lage eiwitgehalte, ook het hl-gewicht en de zeleny-waarde te laag zijn.

Tybalt (Limagrain-Clovis Matton) kende een zeer slechte opkomst.

Een zeer goede uitstoeling kon niet voorkomen dat de gewasontwikkeling het laagst werd gescoord en ook de bodembedekking minder goed was. Tybalt bewijst dat een lage standdichtheid een hoge opbrengst niet in de weg staat. Met 7,8 ton graan haalt Tybalt een bovengemiddelde opbrengst. Het hl-gewicht (72,2) is te laag om in aanmerking te komen voor baktarwe.

Besluit

Ondanks de late zaai en het koude voorjaar werd 2013 toch een productief jaar voor zomertarwe. De teelt verliep algemeen goed met een lage ziektedruk. Lavett, Olivart en Tybalt konden hun slechte opkomst nog in grote mate compenseren door een erg goede uitstoeling. Het eiwitgehalte bleef eerder te laag.

De meest productieve rassen waren Leguan, Septima, Olivart en Tybalt. Van deze rassen komt enkel Septima in aanmerking voor baktarwe. Septima en Specifik bevestigen hun zeer goede bakkwaliteit. Specifik is minder productief. Het standaardras Lavett, Bombona en Epos scoren gemiddeld qua opbrengst en kwaliteit. Triso valt zowel qua opbrengst als qua kwaliteit tegen.

Contactpersonen: Lieven Delanote (Inagro)

TEL: 051 27 32 50

E-mail: lieven.delanote@inagro.be